

Väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ja mittetulundussektori võlakohustuste käendamise kord (käenduste kava)

1. Kohaldamisala

1.1 Käenduste kava (edaspidi ka *kord*) eesmärgiks on lihtsustada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate (edaspidi *VKE*) ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste (edaspidi ka *mittetulundussektor*) juurdepääsu rahalistele vahenditele, võttes abi andmisel arvesse korras viidatud Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Komisjoni teatistes EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava abi suhtes¹ (edaspidi *tagatise teatis*) ning konkurentsiseaduses² sätestatud.

1.2 Kord sätestab tingimused Maaelu Edendamise Sihtasutuse (edaspidi ka *sihtasutus*) käenduse saamiseks, sh käenduse taotlemisele ja käenduse taotluse menetlemisele, ning koos käendusega vähese tähtsusega abi (edaspidi ka *VTA*) andmiseks.

1.1. 1.3 Kord kehtestatakse sihtasutuse nõukogu otsusega sihtasutuse põhikirja ja abi andmist puudutavas osas maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse³ (edaspidi *MPKS*) ja kalandusturu korraldamise seaduse⁴ (edaspidi *KTKS*) alusel ning arvestades Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi (endise nimega Maaeluministeeriumi) ja sihtasutuse vahel sõlmitud halduslepingut nr 3.4-23/87⁵ ja selle muutmise lepinguid (edaspidi ka *haldusleping*).

1.4 Kord avaldatakse Maaelu Edendamise Sihtasutuse veebilehel www.mes.ee.

2. Mõisted

Korras kasutatakse mõisteid järgmiselt:

2.1 **laen** on mistahes konkreetse finantstehingu (näiteks laen, liising, võlakiri, garantiikiri, faktooring vms) tulemusel tekkiv kindlaksmääratud maksimumsummaga ja ajaliselt piiratud võlakohustus;

2.2 **laenutaotleja** on isik, kes on esitanud krediidi- või finantseerimisasutusele taotluse korra punktis 2.1 tähendatud finantseeringu saamiseks;

2.3 **väikese ja keskmise suurusega ettevõtja** on Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 Euroopa Liidu aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokku sobivaks⁶, I lisas sätestatud kriteeriumitele vastav ettevõtja;

2.4 **käenduse taotleja** on krediidi- või finantseerimisasutus;

2.5 **krediidiasutus** on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013⁷, 26. juuni 2013, krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta, ning krediidiasutuste seaduse⁸ tingimustele vastav äriühing;

2.6 **finantseerimisasutus** on äriühing krediidiasutuste seaduse tähenduses;

2.7 **käendus** on finantseerimistehingu tulemusel tekkinud laenusaaaja võlakohustuse täitmise tagamiseks krediidi- või finantseerimisasutusele antav tagatis;

2.8 **käendustasu** on käenduse eest sihtasutusele makstav tasu;

¹ ELT C 155, 20.06.2008

² RT I, 28.09.2023, 7

³ RT I, 26.09.2023, 1

⁴ RT I, 26.09.2023, 2

⁵ RT I, 01.04.2015, 11

⁶ ELT L 187, 26.06.2014

⁷ ELT L 176, 27.6.2013

⁸ RT I, 30.06.2017, 16

2.9 **investeering** on kapitalimahutus materiaalsesse ja/või immateriaalsesse varasse seoses uue ettevõtja asutamisega, olemasoleva ettevõtja laiendamisega, toodete mitmekesistamisega või olemasoleva ettevõtte kogu tootmisprotsessi täieliku ümberkorraldamisega;

2.10 **materiaalne vara** on vara, mis seondub maa, ehitiste, tootmisrajatiste, masinate ja seadmetega;

2.11 **immateriaalne vara** on vara, mis saadakse tehnosiirde käigus patendiõiguste, litsentside, oskusteabe või patentimata tehniliste teadmiste omandamise teel;

2.12 **põllumajandustooted** on Euroopa Liidu toimimise lepingu⁹ (edaspidi *ELTL*) I lisas loetletud tooted, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1379/2013¹⁰ I lisas loetletud kalandus- ja vesiviljelustooted;

2.13 **põllumajanduslik esmatootmine** on ELTL I lisas loetletud põllundus- ja loomakasvatussaaduste tootmine ilma täiendava töötlemiseta kõnealuste toodete olemust muutmata;

2.14 **põllumajandustoodete töötlemine** on põllumajandustoodete töötlemine, mille saadus on samuti põllumajandustoodete, välja arvatud põllumajanduslik tegevus, mis on vajalik loomse või taimse saaduse esmamüügiks ettevalmistamiseks;

2.15 **põllumajandustoodete turustamine** on toodete omamine või väljapanek, mille eesmärk on müük, müügiks pakkumine, tarnimine või mis tahes muu turustamise viis, välja arvatud esmatootja poolne toodete esmamüük edasimüüjatele või töötlejatele, ja mis tahes tegevus, millega toodet esmamüügiks ette valmistatakse; esmatootjalt lõpptarbijale müümist käsitatakse põllumajandustoodete turustamisena juhul, kui see toimub selleks ettenähtud eraldi kohas;

2.16 **noor põllumajandustootja** korra punktis 4.1.2.2 viidatud määruse tähenduses on abitaotluse esitamisel kuni 40 aasta vanune ning vastavate ametialaste oskuste ja pädevustega isik, kes asub esimest korda tegutsema põllumajandusliku majapidamise juhina;

2.17 **üks ettevõtja** korra punktides 4.1.1.1 – 4.1.1.3 viidatud määruste tähenduses hõlmab kõik ettevõtted, mille vahel on vähemalt üks järgmistest suhetest: ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust; ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest; ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale; ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust. Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on vähemalt ühes eelkirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte või füüsilise isiku kaudu;

2.18 **abi taotlemine** käesoleva korra tähenduses on taotluse esitamine käendustasu vähendamiseks.

3. Käenduse määr ja suurus

3.1 Laenule antava käenduse tingimused:

3.1.1 käendus on seotud konkreetse laenuga, kindlaksmääratud maksimumsummaga ja ajaliselt piiratud;

3.1.2 käendus ei kata rohkem kui 80% tasumata laenu põhisummast ja ei ole suurem kui 2,5 miljonit eurot;

3.1.3 käenduse eest makstakse sihtasutusele arve alusel tasu;

3.1.4 muud sihtasutus juhatuse poolt vajalikuks peetavad tingimused.

3.2 Laenu summa vähenemisega kahaneb sellega proportsionaalselt ka käenduseks antud

⁹ ELT C 83, 30.03.2010

¹⁰ ELT L 354, 28.12.2013

summa, nii et käendus ei kata ühelgi ajahetkel üle 80% tasumata laenust.

4. Vähese tähtsusega abi

4.1 Sihtasutus võib käendusega anda vähese tähtsusega abi.

4.1.1 Vähese tähtsusega abi antakse:

4.1.1.1 Komisjoni määruse (EL) 2023/2831, 13. detsember 2023, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes¹¹ (edaspidi *üldine vähese tähtsusega abi määrus*) tähenduses.

4.1.1.2 Komisjoni määruse (EL) nr 1408/2013, 18. detsember 2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris¹² (edaspidi *põllumajanduslik vähese tähtsusega abi määrus*) tähenduses;

4.1.1.3 Komisjoni määruse (EL) nr 717/2014, 27. juuni 2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris¹³ (edaspidi *kalanduse vähese tähtsusega abi määrus*) tähenduses.

4.1.1.4 Vähese tähtsusega abi andmisel lähtutakse korra punktides 4.1.1.1 – 4.1.1.3 nimetatud määruste artikkel 4 punkt 6 alapunktidest (a) ja (c).

5. Abielemendiga käendus

5.1 Käendus sisaldab abielementi, kui käenduse eest võetav tasu on väiksem tagatise teatise punktis 3.3. sätestatud minimaalsest aastasest garantiipreemiast.

5.2 Käenduse abielemendi arvutamise aluseks võetakse minimaalsed garantiipreemiad ettevõtja reitingule, mis on sätestatud tagatise teatise punktis 3.3.

5.2.1 Käenduse abielement arvutatakse, kui käendustasu ei vasta selle reitinguklassi jaoks kehtestatud miinimumväärtusele. Abina käsitletakse kõnealuse miinimumtaseme ja sihtasutusele makstud käendustasu vahet. Tulemuseks saadud aastased käendusega antava toetuse rahalised väärtused diskonteeritakse, kasutades asjakohast viitemäära, nende praeguse väärtuseni ja seejärel liidetakse kokku toetuse koguväärtuse saamiseks.

5.4 Abi osakaal abikõlblikest kuludest ei tohi ületada korra punktis 6 sätestatud määrasid vastava abi kohta.

6. Vähese tähtsusega abi määr

6.1 Vähese tähtsusega abi määr

6.1.1 VTA üldine ülemmäär ühele ettevõtjale, sh maanteetranspordi valdkonnas tegutsevale rendi või tasu eest kaupude vedavale ettevõtjale, on kindlaks määratud üldise vähese tähtsusega abi määruse artiklis 3.

6.1.2 VTA ülemmäär ühele põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevale ettevõtjale on kindlaks määratud põllumajanduslikus vähese tähtsusega abi määruse artikli 3 lõikes 3a.

¹¹ ELT L 352, 15.12.2023

¹² ELT L 352, 24.12.2013; muudetud komisjoni määrusega (EL) 2019/316, ELT L 51 I, 22.2.2019; muudetud komisjoni määrusega (EL) 2022/2046, ELT L 275, 25.10.2022; muudetud komisjoni määrusega (EL) 2023/2391, L 239, 5.10.2023.

¹³ ELT L 190, 28.06.2014; muudetud komisjoni (EL) määrusega nr 2020/2008, ELT L 414, 9.12.2020; muudetud komisjoni (EL) määrusega nr 2022/2514, ELT L 326, 21.12.2022; muudetud määrusega nr 2023/2391, ELT L 2391, 5.10.2023.

6.1.3 VTA ülemmäär ühele kalandus- ja vesiviljelussektori ettevõtjale on kindlaks määratud kalanduse vähese tähtsusega abi määruse artiklis 3 lõikes 2a.

6.1.4 Vähese tähtsusega abi andmisel võetakse arvesse asjakohase vähese tähtsusega abi määrustes sätestatud vähese tähtsusega abi kumuleerimisreegleid.

7. Vähese tähtsusega abi saamiseks esitatavad nõuded ja abikõlblikud kulud

7.1 Kui sihtasutus annab koos käendusega vähese tähtsusega abi korra punktides 4.1.1.1 kuni 4.1.1.3 viidatud määruste tähenduses, tuleb järgida asjaomastes ELi määrustes kirjeldatud põhimõtteid kulude abikõlblikkusele.

8. Käenduse taotlemine

8.1 Sihtasutus võtab käenduse taotlusi vastu aastaringsetl.

8.2 Vormikohase käenduse taotluse edastab sihtasutusele krediidi- või finantseerimisasutus, kes on teinud otsuse laenu andmise ja laenu tingimuste kohta. Sihtasutus teeb taotlusvormid kättesaadavaks oma veebilehel.

8.3 Taotlus esitatakse paber kujul või elektroonselt e-posti teel.

8.4 Käenduse taotlus tuleb esitada enne laenu taotleja finantseerimist.

9. Käenduse saamiseks esitatavad nõuded

9.1 Käendust võib taotleda krediidi- või finantseerimisasutus laenu taotleja võlakohustuse tagamiseks, kes on esitanud krediidi- või finantseerimisasutusele taotluse laenu saamiseks ja kelle suhtes krediidi- või finantseerimisasutus on teinud positiivse krediidiotsuse.

9.2 Laenu taotlejale esitatavad nõuded:

9.2.1 laenu taotleja on Eesti Vabariigi õigusaktide alusel registreeritud ja tegutsev mikro-, väikese- või keskmise suurusega ettevõtja, mittetulundusühing või sihtasutus;

9.2.2 laenu taotleja omakapital vastab äriseadustikus sätestatud nõuetele;

9.2.3 laenu taotlejal ei ole taotluse esitamise ajal riikliku maksuvõlga või riikliku maksu maksuvõla tasumine on ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksud tasutud ajakava kohaselt;

9.2.4 kui laenu taotleja tegevuseks on nõutavad tegevusload ja/või litsentsid, siis need on kehtivad;

9.2.5 laenu taotleja on hinnanguliselt võimeline täitma finantseerimistehingust tulenevaid kohustusi;

9.2.6 laenu taotleja ei ole raskustes olev ettevõtja raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi suuniste¹⁴ p 20 tähenduses;

9.2.7 puuduvad muud asjaolud, mis piiravad või välistavad laenu taotleja võlakohustusele käenduse andmise;

9.2.8 sihtasutuse nõukogu otsustega võib käenduse andmiseks kehtestada territoriaalsel, tegevusvaldkondlikul või muul printsiibil põhinevaid piiranguid, millest sihtasutus teavitab oma koduleheküljel.

¹⁴ Komisjoni teatis. Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta. ELT C 249, 31.07.2014.

10. Nõuded käenduse taotlusele

10.1 Käenduse taotlus tuleb esitada sihtasutusele kirjalikus vormis kas omakäeliselt allkirjastatult või elektrooniliselt digitaalallkirjaga allkirjastatult. Taotlusele kirjutab alla krediidi- või finantseerimisasutuse volitatud isik.

10.2 Käenduse taotluse vormi kinnitab sihtasutuse juhatus. Käenduse taotluse vormil märgitakse vähemalt järgmised andmed:

10.2.1 laenutaotleja üldandmed, sh (äri)nimi, registrikood, aadress, tegevuskoht, põhitegevusala ja selle EMTAK kood (kui on määratletud), kontaktisik (nimi, ametikoht, kontakttelefon, e-post), ning krediidi- või finantseerimisasutuse nimi;

10.2.2 laenu kasutamise otstarve, sh projekti kogumaksumus ja omafinantseeringu osa;

10.2.3 võlakohustuse liik, suurus, valuuta, intressimäär ning tagastamistähtaeg;

10.2.4 laenutaotleja või kolmandate isikute poolt seatud tagatised, sh järjekoht ja väärtus;

10.2.5 laenutaotleja olemasolevad võlakohustused, sh võlausaldaja nimi, kohustuse liik, summa, jääk, intress, tähtaeg;

10.2.6 sihtasutuselt taotletav käenduse määr protsentides tagastamata põhivõlast;

10.2.7 taotlusele lisatud dokumentide loetelu vastavalt korra punktile 10.3;

10.2.8 krediidi- või finantseerimisasutuse esitaja kinnitus selle kohta, et ta on kontrollinud laenutaotleja finantsaruandeid ning tal pole andmeid selle kohta, et need ei vastaks tegelikkusele, ning ta on kontrollinud, et laenutaotlejal on kehtivad tegevusload ja litsentsid, kui need on nõutud laenutaotleja tegevuseks, ja laenutaotleja esindajal on piisavad volitused lepingu sõlmimiseks ning laenutaotleja suhtes ei ole kehtestatud rahvusvahelisi sanktsioone.

10.3 Koos käenduse taotlusega esitatakse sihtasutusele krediidi- või finantseerimisasutuse laenukomitee otsus, memo/laenuraport, mis sisaldab käendust vajava projekti lühikirjeldust ja finantsandmeid ning laenutaotleja majandusaasta aruande, v.a kui sihtasutusega on viimase osas kooskõlastatud teisiti.

11. Käenduse taotluse menetlemine

11.1 Käenduse taotlused registreeritakse ja vaadatakse läbi sihtasutuses. Käenduse taotluse läbivaatamise tähtaeg on kuni 35 tööpäeva alates taotluse registreerimisest.

11.2 Käenduse taotluse läbivaatamise käigus kontrollib sihtasutus taotluse nõuetele vastavust ja selle juurde kuuluvate vajalike lisade olemasolu. Samuti kontrollitakse taotluses ja selle lisades olevat informatsiooni nii käenduse taotleja kui ka laenutaotleja osas.

11.3 Sihtasutus võib käenduse taotluse menetlemise käigus nõuda käenduse taotlejalt selgitusi ja lisainformatsiooni taotluses esitatud andmete kohta või taotluse täiendamist või muutmist, kui ta leiab, et taotlus ei ole piisavalt selge, näidates ühtlasi, millised asjaolud vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisainformatsiooni.

12. Käenduse andmise otsustamine

12.1 Sihtasutus otsustab käenduse andmise vastavalt sihtasutuse sisemisele asjaajamiskorrale.

12.2 Positiivse otsuse korral sõlmivad sihtasutus ja krediidi- või finantseerimisasutus asjakohase käenduslepingu.

12.3 Sihtasutusel on õigus käenduse andmisest keelduda. Keeldumisest teatatakse krediidi-

või finantseerimisasutusele 3 tööpäeva jooksul vastavasisulise otsuse tegemisest.

12.4 Sihtasutusel on õigus käenduse andmiseks tehtud pakkumine tagasi võtta, kui käendusleping ei ole jõustunud 90 tööpäeva jooksul alates käenduslepingu esitamisest krediidi- või finantseerimisasutusele.

13. Käenduse väljamaksmine

13.1 Käendus makstakse krediidi- või finantseerimisasutusele välja sihtasutuse ja krediidi- või finantseerimisasutusega sõlmitud asjaomases käenduslepingus ja koostöölepingus kokkulepitud juhtudel ja korras. Käenduse välja maksmata jätmise aluseks on koostöölepingust ja/või õigusaktidest tulenevate tingimuste mittetäitmine.

13.2 Käenduse väljamaksmise korral tekib sihtasutusel laenusaaaja vastu nõudeõigus väljamakstud summa ulatuses.

14. Abi taotlemine

14.1 Laenu taotleja võib esitada taotluse koos käendusega vähese tähtsusega abi saamiseks sihtasutuse poolt kinnitatud ja sihtasutuse veebilehel avaldatud taotlusvormil arvestades käesolevas korras sätestatud.

14.2 Abi taotlusi võtab sihtasutus vastu aastaringselt.

14.3 Abi taotluse sisu- ja vorminõuded ning läbivaatamise ja kontrollimise kord sätestatakse halduslepingus.

15. Abi määramise ja maksmise tähtajad ja kord

15.1 Abi taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb sihtasutuse juhatus.

15.2 Abi andmise alused, sh abi taotluse rahuldamata jätmise alused ja kord sätestatakse halduslepingus.

15.3 Kui sihtasutus annab käendusega vähese tähtsusega abi, siis informeerib sihtasutus laenutaotlejat, et talle on antud vähese tähtsusega abi, viidates asjakohastele Euroopa Liidu õigusaktidele.

16. Abi tagasinõudmine

16.1 Käendusega antud vähese tähtsusega abi tagasinõudmine toimub MPKS või KTKS või konkurentsiseaduse sätestatud alustel.

17. Korra jõustumine

17.1 Käesolev kord jõustub selle kinnitamisel sihtasutuse nõukogu poolt.